



วุฒิสภาเห็นชอบให้เพิ่มหน้าที่และอำนาจของ กสม. ในการไต่ถามข้อพิพาทด้านสิทธิมนุษยชน

นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยถึงการร่วมชี้แจงและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านกฎหมายต่อที่ประชุมวุฒิสภากรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เห็นสมควรดำเนินการไต่ถามข้อพิพาทที่ประนีประนอมข้อพิพาทในด้านสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2564 ว่า สมาชิกวุฒิสภามีมติเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ต่อข้อเสนอแนะของคณะกรรมการอัยการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภาที่เสนอให้แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 โดยเพิ่มหน้าที่และอำนาจให้ กสม. สามารถดำเนินการไต่ถามข้อพิพาทในด้านสิทธิมนุษยชนได้

นางประกายรัตน์ ระบุว่า ตามที่ กสม. ได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยได้เสนอปัญหาอุปสรรคประการหนึ่งในการปฏิบัติงานคือ หน้าที่และอำนาจของ กสม. ที่กำหนดไว้ในมาตรา 247 (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประกอบมาตรา 26 (1) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มิได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการไต่ถามข้อพิพาทที่ประนีประนอมข้อพิพาทในด้านสิทธิมนุษยชนไว้ ทำให้ กสม. ไม่สามารถดำเนินการคุ้มครองและเยียวยาประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งต่อมา คณะกรรมการอัยการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ได้นำประเด็นดังกล่าวมาศึกษาเชิงลึก โดยได้เชิญผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ข้อมูล และโดยเฉพาะข้อมูลจากเอกอัครราชทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทย ที่ให้ข้อมูลในส่วนหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ออสเตรเลีย ประกอบกับได้รับทราบจาก กสม. เกี่ยวกับข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการประเมินสถานะ (Sub-Committee on Accreditation: SCA) ภายใต้กรอบความร่วมมือเครือข่ายพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Global Alliance of National Human Rights Institutions: GANHRI) ในรายงานการพิจารณาประเมินสถานะของ กสม. เมื่อเดือนธันวาคม 2563 เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่กึ่งตุลาการซึ่ง SCA ได้อ้างอิงหลักการปารีสและให้ข้อมูลว่าสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถมีหน้าที่และอำนาจครอบคลุมไปถึงการแสวงหาข้อยุติที่น่าเชื่อถือและปรองดอง ผ่านกระบวนการแก้ไขทางเลือก คือกระบวนการไต่ถามข้อพิพาทเพื่อยุติความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางประกายรัตน์ กล่าวต่อไปว่า ในการเข้าร่วมชี้แจงและให้ข้อมูลแก่ที่ประชุมวุฒิสภา ตนได้กล่าวถึงกรณีที่ กสม. ถูกปรับลดสถานะจาก A เป็น B เมื่อปี 2558 และการขอเข้ารับการประเมินสถานะอีกครั้งเมื่อปี 2561 ด้วยเห็นว่า สาเหตุของการปรับลดสถานะเมื่อปี 2558 ได้รับการผลักดันและได้ดำเนินการแก้ไขข้อห่วงกังวลตามข้อเสนอแนะดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว โดยเมื่อเดือนธันวาคม 2563 ตนได้เข้ารับ

การสัมภาษณ์และตอบข้อซักถามของ SCA เพื่อประกอบการประเมินสถานะของ กสม. ผ่านระบบทางไกล ซึ่งต่อมา SCA ได้แจ้งมติให้เลื่อนการพิจารณาประเมินสถานะของ กสม. ออกไปเป็นเวลา 18 เดือน เนื่องจาก SCA มีข้อห่วงกังวลในประเด็นด้านกฎหมาย 2 กรณี

ประเด็นแรก ได้แก่ ความเป็นอิสระของ กสม. ที่สืบเนื่องมาจากบทบัญญัติมาตรา 247 (4) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และมาตรา 26(4) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่กำหนดให้ กสม. ต้องชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง โดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ซึ่งไม่เคยปรากฏว่ามีสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติใดที่กฎหมายกำหนดให้ มีหน้าที่ในลักษณะดังกล่าว ซึ่งจะลดทอนความเป็นอิสระที่แท้จริงหรือที่สาธารณะรับรู้ (actual or perceived independence) โดย SCA เสนอแนะให้ กสม. ผลักดันให้มีการยกเลิกบทบัญญัตินี้

ประเด็นที่สอง ได้แก่ อำนาจหน้าที่ที่คลุมเครือของ กสม. ซึ่งตามมาตรา 27 ของพระราชบัญญัติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก่อนหน้านี้ได้เคยให้อำนาจแก่ กสม. ที่จะดำเนินการ ใกล้เคียงข้อพิพาทได้ แต่กฎหมายปัจจุบัน ไม่ปรากฏว่า กสม. มีหน้าที่และอำนาจดังกล่าว ซึ่ง SCA เห็นว่า กสม. ควรผลักดันให้หน้าที่และอำนาจดังกล่าวกลับคืนมา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการศึกษาของ คณะกรรมการฯ อันเป็นการส่งเสริมให้มีการระงับข้อพิพาทอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน ทำให้ ข้อพิพาทสามารถยุติลงได้ในเวลาอันรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องมีการฟ้องร้อง เป็นการลดภาระของ ประชาชนและลดจำนวนคดีที่ขึ้นสู่ศาล

“ขอขอบคุณสมาชิกวุฒิสภา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประธานและคณะอนุกรรมการกิจการองค์กร อิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ 1 ที่ได้ให้ความสำคัญต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ กสม. และสนับสนุนให้ กสม. ได้หน้าที่และอำนาจใกล้เคียงกลับคืนมา โดยหลังจากที่ประชุมวุฒิสภามีมติ เห็นชอบอย่างเป็นทางการเป็นการประชุมเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2564 แล้ว วุฒิสภาจะส่งรายงานพร้อมทั้ง ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อ ให้พิจารณาดำเนินการแก้ไขกฎหมายต่อไป” นางประกายรัตน์ กล่าวทิ้งท้าย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
20 กุมภาพันธ์ 2564